

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 25 czerwca 2024 r.

Pozycja 166

POSTANOWIENIE z dnia 6 marca 2024 r. Sygn. akt Ts 166/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Michał Warciński,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej W.B. w sprawie zgodności:

- 1) art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1166, ze zm.) w zakresie, w jakim:
 - a) „przepis ten narusza konstytucyjną wolność słowa w mowie i piśmie poprzez ograniczenie jej w przypadku radcy prawnego (nie tylko przez ustawy) również przez tzw. rzeczową potrzebę, której ustawodawca nie zdefiniował, więc nie wskazał jej zakresu i stworzył dowolność w uznawaniu przekroczenia konstytucyjnie gwarantowanej wolności słowa i w orzekaniu kar dyscyplinarnych na tej niekonstytucyjnej podstawie prawnej”, z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
 - b) „przepis ten narusza konstytucyjną równość wszystkich poprzez ograniczenie jej w przypadku radcy prawnego przez tzw. rzeczową potrzebę, której ustawodawca nie zdefiniował, więc nie wskazał jej zakresu i stworzył dowolność w uznawaniu przekroczeń konstytucyjnie gwarantowanej równości pod pretekstem tej niekonstytucyjnej podstawy prawnej”, z art. 32 Konstytucji;
- 2) art. 64 ust. 1 ustawy powołanej w punkcie 1 w zakresie, w jakim „narusza konstytucyjną zasadę źródeł prawa, a w szczególności ich hierarchii w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej radców prawnych, bo zasady etyki radców prawnych są jedynie uchwałą samorządu radcowskiego (uchwalone bez delegacji ustawowej, czyli inaczej niż rozporządzenia, więc są o tzw. charakterze samoistnym), a dają możliwość bardzo dotkliwego karania radców prawnych jakby były normami rangi ustawowej – w szczególności w zakresie kar określonych w art. 65 ust. 1 pkt 3, 4 i 5”, z art. 87 ust. 1, art. 92 i art. 93 oraz art. 32 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 21 maja 2021 r. (data nadania) radca prawny W.B. (dalej: skarżący) w imieniu własnym wystąpił z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia na tle następującego stanu faktycznego.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w P. orzeczeniem z 20 lutego 2019 r. (sygn. akt [...]) uznał skarżącego za winnego popełnienia zarzucanych mu przewinień dyscyplinarnych i wymierzył mu karę łączną zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na czas jednego roku i zakaz wykonywania patronatu na pięć lat oraz karę łączną nagany. Obciążył go kosztami postępowania dyscyplinarnego.

Po rozpoznaniu odwołania skarżącego Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie orzeczeniem z 12 grudnia 2019 r. (sygn. akt [...]) zmienił powyższe orzeczenie w ten sposób, że: uniewinnił skarżącego od popełnienia dwu z zarzucanych mu przewinień dyscyplinarnych, wymierzył mu karę łączną zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na czas jednego roku i zakaz wykonywania patronatu na pięć lat, a także nałożył na skarżącego obowiązek zwrotu części kosztów postępowania, obciążając nimi częściowo Okręgową Izbę Radców Prawnych w P. Utrzymał w mocy orzeczenie w pozostałej części i orzekł o kosztach postępowania odwoławczego.

Na powyższe orzeczenie skarżący wniósł kasację, którą Sąd Najwyższy oddalił postanowieniem z 11 lutego 2021 r. (sygn. akt [...]; dalej: postanowienie Sądu Najwyższego) jako oczywiście bezzasadną.

Skarżący wskazał w skardze, że w postanowieniu Sądu Najwyższego zdecydowano ostatecznie o zawieszeniu prawa do wykonywania przez niego zawodu radcy prawnego w związku z popełnieniem czynów uznanych za przewinienia dyscyplinarne na podstawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, który jest tylko uchwałą samorządu radców prawnych, wydaną bez delegacji ustawowej. Z rozstrzygnięciem tym łączy naruszenie prawa do wolności słowa (art. 87, art. 92 i art. 93 Konstytucji), prawa do równego traktowania (art. 32 Konstytucji) oraz prawa do ograniczającej ingerencji w prawa i wolności konstytucyjne tylko w przypadkach uzasadnionych interesem publicznym (art. 31 ust. 3 Konstytucji) w związku z zasadą państwa prawa (art. 2 Konstytucji) i wywodzoną z niej zasadą zaufania do organów państwa prawa i zasadą przyzwoitej legislacji oraz zasadą praworządności (art. 7 Konstytucji).

Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 23 września 2021 r. (doręczonym 4 października 2021 r.) skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: 1) doręczenie kompletnej, uporządkowanej i podpisanej skargi konstytucyjnej (wraz z czterema kopiami); 2) wskazanie ostatecznego orzeczenia w rozumieniu art. 79 Konstytucji, w związku z którym wniesiona została skarga konstytucyjna; 3) wykazanie, że skarżący jest uprawniony do sporządzenia skargi we własnym imieniu, tj. przedłożenie kserokopii legitymacji służbowej poświadczonej za zgodność z oryginałem (wraz z czterema kopiami); 4) doręczenie kompletnych i uporządkowanych odpisów lub kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem (wraz z czterema kopiami): a) postanowienia Sądu Najwyższego z 11 lutego 2021 r. (sygn. akt [...]), b) orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z 12 grudnia 2019 r. (sygn. [...]), c) orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w P. z 20 lutego 2019 r. (sygn. [...]); 5) podanie i udokumentowanie daty doręczenia orzeczenia ostatecznego wskazanego zgodnie z punktem 2 zarządzenia; 6) poinformowanie, czy od wskazanego – zgodnie z punktem 2 zarządzenia – ostatecznego orzeczenia został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia.

W piśmie z 11 października 2021 r. skarżący odpowiedział na powyższe wezwanie.

Sędzia Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 16 lutego 2022 r. wezwał skarżącego do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: 1) wyjaśnienie statusu

zawodowego (wykonujący zawód/niewykonujący zawodu radcy prawnego) w okresie od 20 lutego 2019 r. oraz doręczenie odpisów, wydanych wobec niego w tym przedmiocie i czasie, rozstrzygnięć organów Okręgowej Izby Radców Prawnych w P. wraz z datą ich doręczenia skarżącemu; 2) podanie i udokumentowanie daty doręczenia skarżącemu orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z 12 grudnia 2019 r. (sygn. akt [...]); 3) dokładne wskazanie – z uwagi na istnienie istotnych rozbieżności między *petitum* skargi a jej uzasadnieniem – wzorców kontroli w odniesieniu do każdego z kwestionowanych przepisów; 4) wskazanie, które (wynikające z wzorców kontroli doprecyzowanych w wykonaniu punktu 3 wezwania) konstytucyjne wolności lub prawa – i w jaki sposób – zostały naruszone; 5) uzasadnienie zarzutów niekonstytucyjności zaskarżonych przepisów.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Skarga konstytucyjna jest sformalizowanym środkiem ochrony konstytucyjnych wolności i praw. Jej merytoryczne rozpoznanie jest uzależnione od spełnienia przesłanek wynikających z art. 79 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a doprecyzowanych w ustawie z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK). Weryfikacja ich spełnienia następuje na etapie wstępnego rozpoznania na posiedzeniu niejawnym (art. 61 ust. 1 u.o.t.p.TK).

Jeżeli skarga nie czyni zadość wymaganiom przewidzianym w ustawie, a usunięcie braków jest możliwe, wyznaczony sędzia Trybunału wydaje zarządzenie, w którym wzywa do ich usunięcia w terminie 7 dni od dnia doręczenia zarządzenia (art. 61 ust. 3 u.o.t.p.TK).

2. W niniejszej sprawie odpis zarządzenia sędziego Trybunału z 16 lutego 2022 r. został doręczony skarżącemu 23 lutego 2022 r. W ustawowym terminie, tj. do 2 marca 2022 r., braki formalne nie zostały usunięte.

Zauważyć należy w szczególności, że skarżący wezwany m.in. do wyjaśnienia statusu zawodowego w dacie wniesienia skargi oraz udokumentowanie go przez złożenie do akt niniejszej sprawy odpisów stosownych rozstrzygnięć organów Okręgowej Izby Radców Prawnych w P., nie wykazał, że był wówczas radcą prawnym wykonującym zawód, tj. że posiadał uprawnienia do sporządzenia we własnym imieniu skargi konstytucyjnej.

Nieusunięcie przez skarżącego braków formalnych skargi daje – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p.TK – podstawę do odmowy nadania skardze dalszego biegu.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.